

[Ole Bjørn Kraft.]

Hvis jeg nu ved rigsdagssamlingens slutning skulle give en karakteristik af dens forløb og resultater, kan jeg ikke finde noget mere træffende end et citat af en mand, hvis ord også har vægt på regeringsbænkene og i socialdemokratiet, socialisten professor Harold Laski. Han har ved en lejlighed sagt: jo bedre opposition, des bedre regering! Og det tror jeg er meget træffende for den situation, vi befinder os i. Selv regeringen vil ikke nægte, at oppositionen har haft en betydelig indflydelse på den lovgivning, der er blevet resultatet, i mange tilfælde har taget initiativet til den, i mange tilfælde har været i høj grad virksom for at nå resultaterne, således som det må være tilfældet, når en mindretalsregering accepterer de vilkår, samarbejdet med partier af anden politisk grundopfattelse giver. Jeg vil ikke nægte regeringen den anerkendelse, at den har accepteret dette i sin ledelse af arbejdet. Naturligvis har der været undtagelser, hvor vi kunne have ønsket, at regeringen havde givet afkald på at gennemføre en lovgivning, hvis vedtagelse byggede på tilslutning fra det kommunistiske parti. Vi er derved undertiden bragt i den tvangssituation at måtte gå ind på noget, som vi ikke fandt tilfredsstillende, for at undgå noget værre. Men på vigtige områder, til eksempel de erhvervsøkonomiske, er udviklingen gået i den retning, vi satte os som mål ved samlingens begyndelse. Vareforsyningsloven, prisloven, ophævelsen af restriktioner i stigende tal, begyndelsen til frilister, alt dette peger frem mod det friere erhvervssamfund, som vi ønsker, og som vi vil fortsætte arbejdet for.

De udtalelser, som venstres ordfører, det ærede medlem hr. Erik Briksen her fremsatte, glædede mig. Jeg må måske have lov til at opfatte dem således, at det ærede medlem også dermed har accepteret det initiativ og den indsats, som fra konservativ side er gjort på dette område. Man kan ikke være i tvivl om, at f. eks. vort forslag om afviklingskommissionens nedsættelse, hvortil der også var knyttet ønskerne om friliste og meget andet, har bidraget i høj grad til, at vi er kommet længere frem imod det friere erhvervssamfund, end vi før var. Jeg vil håbe, at venstres ordfører vil gå videre ad denne bane og også vil give os tilslutning på andre områder, hvor vi ønsker friheden indført. F. eks. havde det med hensyn til eksportudvalgene været naturligt, om venstre havde indtaget en anden stilling under sagens behandling, når det ærede medlem nu giver et så levende udtryk for sit ønske om erhvervsfrihed.

Men ved siden af disse erhvervsøkonomiske resultater kommer jo den afgørende ændring, der er sket i landets udenrigs- og forsvarspolitik i de sidste måneder ved undertegnelsen af Atlantpagten og viljen til at skabe et forsvar i overensstemmelse med de forpligtelser, vi her har påtaget os. Det er det ejendommelige i den politiske situation, vi nu befinder os i og ved vedtagelsen af denne nye kurs, at denne nye kurs er gennemført med støtte af de to oppositionspartier, der ikke har ønsket en socialdemokratisk regering, medens den er blevet bekæmpet af de partier, der var årsag til, at vi fik en socialdemokratisk regering. Det vil ikke kunne bestrides — selvom endnu ikke alt ligger klart —, at der derved er opstået en ny politisk situation, hvis virkninger vi endnu næppe kan overskue. Meget vil i fremtiden komme til at afhænge af regeringens egen holdning.

Vor stilling til regeringen har ikke været taktisk bestemt. Vi har ment, at landet havde brug for positivt og skabende arbejde. Vi har tilsagt regeringen vor deltagelse i samarbejdet på to betingelser: for det første, at erhvervspolitikken måtte føres på et grundlag, der ikke stred mod den retningslinie, der blev udstukket ved valget i 1947, og som kræver denne politik ført videre ad ikke-socialistiske baner og mod et friere erhvervssamfund end det, krigen efterlod, og for det andet, at vi måtte forbeholde os vor stilling i afgørende nationale spørgsmål.

Til det billede, som jeg her har tegnet, føjer sig nu den forfatningspolitiske situation, der er opstået ved forliget om 23 års valgetten, hvorved 5 partier har forpligtet sig til med god vilje at søge en forfatningsændring gennemført. Dette kan komme til at betyde, at et forslag om en ny forfatning og dermed følgende valg vil foreligge i løbet af 1950.

Når det konservative folkeparti iagttager denne nye politiske situation, vil et hovedsynspunkt for os være forpligtelsen for de tre partier, der gav tilslutning til Atlantpagten, til at fæstne denne politik og til ved vedtagelsen af en ny forsvarsordning i fællesskab at give den det indrepolitiske indhold, som den kræver, og at gennemføre denne ordning så hurtigt som muligt.

Hvad forfatningspolitikken angår, har to betragtninger gjort sig gældende. Vi har ikke ønsket at forcere en grundlovsrevision igennem, så længe der udenrigspolitisk og indrepolitisk var opgaver, der skulle løses, og som ikke tålte opsættelse, og dernæst har vi ment, at en forfatningsændring først blev mulig ved tilslutning fra alle store